MINISTERSTWO INFORMACJI
I DOKUMENTACJI.

KOMUNIKAT RADIOWY Z DNIA 24 LISTOPADA 1942r.

/ P o p o ł u d n i o w y . /

I.

Dotyczące Polski.

KUJBYSZEW po polsku 23.XI.godz.19.3o.
W Instytucie Pedagogicznym w Kujbyszowie odbyła się niedawno publiczna obrona dysertacji, przez młodego naukowca sowieckiego Włodzimierza Korchowa/?/. Pracę swą poświęcił on metodom twórczości Balzaca. W pracy swej i w dyskusji cytował on często Boya-Żeleńskiego. Okazało się, że Korchow rozpoczął swe prace jeszcze przed wojną i jeździł do Lwowa w celu zasięgnięcia porad Boya-Żeleńskiego. Ta współpraca jest jednym z wyrazów przyjaźni na odcinku kulturalnym zcementowanym przez wspólnie przelaną krew.

"RADIOSTACJA IM.T.KOSCIUSZKI" po polsku 23.XI.godz.19.55.
Wezwanie do chłopów polskich, by tworzyli komitety wiejskie do walki z okupantem.

Godz.21.o5.- Sytuacja chłopów w Polsce pogarsza się z każdym dniem. Otoczeni oni są kontrolą szpiegowską ze wszystkich stron, przed którą nie mogą ukryć od rekwirujących ani ziarnka zboża, ani ostatniej kury. Chłopi są w pełnym znaczeniu tego słowa skazani na śmierć głodową. To też szerzy się wśród chłopów decyzja walki z okupantami na śmierć i życie. W tej sprawie otrzymaliśmy list od chłopów z krakowskiego. Tylko walka, walka masowa może uchronić nas przed zagładą. Należy każdą wieś obrócić w obóz warowny.

Godz.15.1o.- Nie należy lekceważyć sprawy języka polskiego na naszych ziemiach zachodnich. Niemcy starają się wykorzenić gruntownie język polski z życia publicznego, ze szkół i codziennego życia, karząc niemiłosiernie tych, którzy śmią rozmawiać po polsku. Tymczasem sprawa języka nie jest sprawą obojętną. Po wojnie, język będzie niejednokrotnie decydował o losie młodzieży, o losie kraju i dlatego musimy wytężyć wszystkie siły, by polskość ziem zachodnich zaznaczać na każdym kroku. Trzeba niejednokrotnie postawić się twardo wobec rzeczywistości. Jak nam doniesiono, w pewnym sklepie niemieckim w Łodzi, kobiety polskie rozmawiały z sobą po polsku. Gdy usłyszał to sprzedawca Niemiec oświadczył, że nie sprzeda kobietom chleba, gdy będą rozmawiały po polsku. Obecni w sklepie stanęli w obronie kobiet i szwabowi oświadczono, że porachują się z nim w odpowiednim czasie. Naturalnie szwab spuścił z tonu i obecnie udaje, że nie słyszy polskich rozmów w jego sklepie.

Druga bardzo ważna sprawa to nauczanie polskiego języka w tajnych kółkach młodzieży. Szczególnie starsza młodzież powinna wszystko zrobić, by dzieci polskie umiały nie tylko mówić po polsku, ale by nauczyły się historii i literatury polskiej. Rozbudowa sieci tajnego nauczania winna być tak przeprowadzona, by objęto nią było każde dziecko polskie. Miłość do polskiego języka i miłość do Ojczyzny, to dwie podstawy wychowania na tajnych kursach. Grupy tajnego nauczania w każdym zakątku polskiej ziemi - oto hasło dla naszej młodzieży na dzień dzisiejszy.

RADZIANSKA UKRAINA po ukraińsku 23.XI.godz.19.15.
Pogadanka Iwana Rudenko: Ukraińcy w kronikach obcokrajowców.
Pierwszą wzmiankę o Ukraińcach znajdujemy u Alberta z Münchenu, który podaje, że dzielny król Danyło pokonał pod Rosławiem wojska węgierskie, które w wielkiej masie napadły na Ukrainę. Rosław to stary ukraiński Jarosław. Dużo pisali kronikarze niemieccy o Piotrze Sahajdacznym, który dał się we znaki Turkom. O tym dzielnym Kozaku rozmaicie mówili nasi wrogowie: mówili oni, że służył on nie Ukrainie, lecz pewnej zachodniej ówczesnej potędze. Jest to kłamstwo. Sahajdaczny był wiernym synem swego narodu i nawet przez myśl mu nie przeszło wysługiwanie się obcym narodom. Równie dzielnie się spisał Ostranica, który pod Żółkwią wyciął dwa doskonale wyekwipowane regimenty ówczesnych Niemców.

Wytoczył on dużo krwi naszym wrogom, ale i sam potem zginął tragiczną śmiercią z ręki naszych wrogów. Niemcy XVII w. nie cofali się przed niczym, gdy chodziło o opanowanie Ukrainy. Ale też i opór naszego narodu był wyjątkowo silny i bezwzględny. Niemiec Wageman, który ocalał po zdobyciu przez Kozaków słynnej twierdzy Kudak, opowiada, że w zawziętości swojej w stosunku do Niemców, Kozacy nigdy nie cofali się. Ta opinia o Kozakach utrzymała się potem przez cały czas działalności wojennej Bohdana Chmielnickiego, który wsławił imię Ukrainy zagranicą. Opisał to dokładnie Włoch Cartaccini, który przetrwał oblężenie Lwowa przez wojska Chmielnickiego. Cromwell nazwał Chmielnickiego sławnym zdobywcą twierdz i postrachem wroga. Również pochlebnie pisano zagranicą o synie Chmielnickiego Jerzym. Ostatnim Ukraińcem, który wsławił się zagranicą był Chmyl/?/, który w r. 1812 dowodził oddziałem partyzanckim. Pamiętajmy więc, że człowiek umiera a sława żyje wiecznie. Przez 250 lat ukraińscy żołnierze wsławiali imię Ukrainy i to imię żyje do dziś dnia. Dziś inni Niemcy napadli na krainę, ale obowiązują te same zasady i hasła. O ile zwiększycie w walce swoją osobistą sławę - powiększycie sławę narodu ukraińskiego, powiększycie jego ziemię.

WEICHSELSENDER po polsku 23.XI. godz. 16.oo.
Na całym obszarze Gen.Gub. zostały wprowadzone nowe ceny na gaz drzewny. Od dnia 1.XII. zostało ściśle ograniczone zużycie papieru. Wszelka przeróbka papieru jest uzależniona od poprzedniego zezwolenia odpowiednich władz.

Uwaga: Dotyczące Polski patrz dział III. Sowiecka Białoruś godz. 18.3o.

II.

Z najważniejszych spraw światowych.

WEICHSELSENDER po białorusku 23.XI. godz. 18.15.
Moskwa nie uznała walk w Afryce półn. za otwarcie II frontu i wciąż domaga się rozpoczęcia walk w Europie. Inny jest pogląd brytyjskich sfer miarodajnych. Ostatnio Lord Alexander oświadczył, że straty marynarki angielskiej przy konwojowaniu dostaw do Rosji są ogromne. Dla wyrażenia swej sympatii dla Zw. Sowieckiego min. Alexander dodał, że Anglia robi wszystko, by zwiększyć dostawy do ZSRR. Sowiety jednak nie chcą zrozumieć tych angielskich oświadczeń.
Wobec poprawienia się warunków atmosferycznych na Kaukazie, wojska niemieckie rozpoczęły nowe operacje ofensywne i zajęły duży szmat ziemi. Wojska rumuńskie posuwają się w kierunku na Kazbek/?/.
Po rosyjsku godz. 15.45. Na Kaukazie trwają bez przerwy walki z czerw armią. Powodzenie oręża niemieckiego potwierdza fakt wzięcia do niewoli 18.000 jeńców i sporej ilości mat. wojennego. Obecnie na Kaukazie walczą dwie oddzielne grupy sowieckie - jedna pomiędzy Noworosyjskiem a Tuapse, druga w okolicy Ordżonikidze. Jedyna droga prowadząca do Tyflisu znajduje się pod obstrzałem niemieckiej artylerii.
Po polsku Godz. 16.00. - Zmiany w gabinecie wojennym angielskim.

BUKARESZT po rosyjsku 23.XI. godz. 2o.3o.
Bolszewicy rzucili ostatnio nowe rezerwy do walki i przeszli do przeciwnatarcia w kolanie Donu powstrzymywani wszędzie zwycięsko przez oddziały niemieckie i sojusznicze. Na środkowym Kaukazie oddziały niemieckie i sojusznicze zwycięsko posuwają się naprzód.

LOZANNA po francusku 23.XI. godz. 21.55.
Alianci przejęli inicjatywę na wszystkich frontach. Równoległość tych działań nasuwa przypuszczenie, że sztaby są w kontakcie i zsynchronizowały działania. Na wschodzie czerwona armia skorzystała z osłabienia lotnictwa niemieckiego i przeszła do większej ofensywy.
Wymienienie listów pomiędzy prem. Churchillem a Crippsem nie dość wystarczająco oświetla przyczyny, które spowodowały zmiany w gabinecie brytyjskim.

RADZIANSKA UKRAINA po ukraińsku 23.XI. godz. 19.15.
Lodwo Niemcy ochłonęli po klęsce w Afryce, kiedy nadeszła wiadomość o porażce wojsk niemieckich pod Ordżonikidze. Następnie przyszła kolej na klęskę niemiecką pod Kałaczem. Ta klęska ma specjalne aspekty. Oto całej armii niemieckiej w łuku Donu grozi zniszczenie, którego trudno bę-

dzie uniknąć.Prasa angielska pisząc o tej klęsce twierdzi, że może się ona okazać momentem zwrotnym w obecnej wojnie.Plan sowieckiej ofensywy został zrealizowany w momencie,gdy niemieccy generałowie mają zwrócone oczy na północną Afrykę. Szerokość frontu wzrasta,a hitlerowski potencjał maleje.Od 1 listopada nie ukazał się nad Anglią ani jeden samolot niemiecki,gdyż koncentracja lotnictwa niemieckiego na Morzu Śródziemnym, wyczerpała wszystkie możliwe rezerwy.Równocześnie w Niemczech panuje głód, odczuwa się brak opału, towarów i zmęczenie wojną, czyli jak mówią neutralni obserwatorzy sytuacja jest gorsza,niż w latach 1916-1917.Saperzy niemieccy, którzy ostatnio pracowali przy umocnieniach we Francji,musieli wyjechać do Włoch,a teraz już są w Grecji,by znów niebawem jechać do Rosji.Umarli jednak nie strzelają,więc i wysiłek tych saperów będzie już niepotrzebny.Aby wzmocnić nastroje w Niemczech radio niemieckie ogłosiło zadziwiające oświadczenie,że nieprawdą jest jakoby oficerowie niemieccy uciekali z frontu wschodniego do domu. W oświadczeniu tym mamy najlepszy dowód jakie są naprawdę nastroje narodu i wojska niemieckiego.Już drży w posadach machina wojenna niemiecka, choć narazie Niemcy ponieśli klęskę dopiero w rejonie Stalingradu.

III.

O g ó l n e.

WEICHSELSENDER po ukraińsku 23.XI.godz.18.00.

W Leningradzie zmarło już 2/3 ludności tego miasta.Z głodu i wyczerpania umarli wybitni uczeni sowieccy jak prezes Akademii Nauk Hinios/?/,profesorowie Żytomirski i Kawyn oraz inni.Zasługi naukowe nie uchroniły uczonych rosyjskich od strasznej śmierci.

ZEESEN po ukraińsku 23.XI.godz.15.20.

W walkach na Kaukazie użyto nowej broni w postaci mimo-bombo-kulomiotu.Broń ta mająca duże zastosowanie w walkach górskich posiada sprzężone automatycznie 4-ry lufy.Ponieważ broń ta ma być głównie użyta w okresie zimowym,została ona zamontowana na saniach.

Z Tokio donoszą,że na Korei wprowadzono przymusową służbę wojskową. Jak wiadomo od r.1938 Koreańczycy mogli wstępować do oddziałów ochotniczych. Liczebność tych oddziałów stale wzrasta.

BUKARESZT po rosyjsku 23.XI.godz.20.30.

Jedno z pism włoskich zamieszcza dłuższy artykuł o marsz.Antonescu. Objęcie przez niego władzy zapoczątkowało nową erę w dziejach Rumunii , która od tego czasu wstąpiła na drogę odrodzenia. Artykuł charakteryzuje działalność marsz.Antonescu pełną poświęcenia dla dobra narodu rumuńskiego oraz przytacza szczegóły z jego życia prywatnego,które cechuje wielka ofiarność wobec otoczenia.

SOWIECKA BIAŁORUŚ po białorusku 23.XI.godz.18.30.

Powołana do życia nadzwyczajna komisja do badania przestępstw niemieckich okupantów zbiera dane dotyczące be[illegible] i zniszczeń jakich dopuścili się Niemcy na ziemi Białoruskiej.W miejscowości Niekówka/?/ Niemcy wpędzili kilkadziesiąt osób do rowu,w którym znajdowały się wbito na sztorc szable.Rów zasypano ziemią,gdy jeszcze ludzie żyli. W Borysowie miejscowi mieszkańcy nie chcieli wykonać nakazanego przez Niemców remontu drogi.1500 mieszkańców zostało aresztowanych,w tej liczbie i chore kobiety.W więzieniu Niemcy dokonali masakry.Naród białoruski nie zapomni nigdy Niemcom tych bestjalstw. Od Białegostoku do Homla,a od Muzyrza do Litowska cały naród białoruski powziął mocne postanowienie zemsty za popełnione przez SS i Gestapo zbrodnie.Niemcy systematycznie niszczą kulturę białoruską i to wszystko co naród białoruski ukochał. Nie potrafią Niemcy zamienić Białorusinów na niewolników. Ostatnie przemówienie Stalina tchnęło nową siłę w ludność białoruską i białoruskie oddziały partyzanckie.

MOSKWA po polsku 23.XI.godz.19.15.

Komitet młodzieży urugwajskiej nadesłał do młodzieży zgromadzonej na antyfaszystowskim wiecu w Moskwie depeszę,witającą młodzież radziecką,jako awangardę świata walczącego z faszyzmem.

Godz.22.15.- Streszczenie artykułu wstępnego Prawdy pt: Przyszedł dla nas dzień radości. Artykuł omawia działania pod Stalingradem.

...godz.21.30.

Hitler obiecał w swoim przemówieniu z początku października br. że Stalingrad wkrótce zostanie zdobyty. Słowa jednak nie dotrzymał a teraz zmuszony jest nawet do wycofywania się z pod Stalingradu. Tak samo było w roku poprzednim z Moskwą: obiecał Hitler Niemcom, że oddziały jego niebawem będą defilowały po ulicach Moskwy i w tym właśnie momencie poniósł całkowitą porażkę.

IV.

Z ostatniej chwili.

RABAT po francusku 24.XI.godz.13.30.

Prez.Roosevelt zarządził utworzenie specjalnej komisji dla zaopatrywania w żywność, odzież i leki krajów uwolnionych z pod okupacji niemieckiej. W związku z tym prezydent wezwał do siebie wczoraj wieczór Sumner Wellesa, który będzie przewodniczącym komisji i powierzył mu zbadanie zagadnienia.

Donoszą z Oslo, że racje w Norwegii zostały znacznie zmniejszone, a to ze względu na słabe zbiory tegoroczne, jak i z powodu rekwizycyj niemieckich. Szwedzko- norweskie biuro informacyjne donosi, że Niemcy zarekwirowali już ponad 150.000 ton ziemniaków. Ponadto do Niemiec mają odejść znaczne transporty ziarna i tłuszczów. Ze Sztokholmu donoszą, że Niemcy w obawie II frontu gorączkowo budują w Norwegii nowe fortyfikacje, w samym Oslo wzniesiono 50 umocnień.

W Tunisie nie było działań na większą skalę poza kilku starciami.

Rzecznik urzędowy w Berlinie oświadczył, że nie można jeszcze podać żadnych szczegółów do do walk w rej. Stalingradu, stwierdził jedynie, że ma się do czynienia z wielką ofensywą sowiecką i że walki są bardzo zacięte. Rzeczoznawcy neutralni uważają pozycję wojsk sowieckich za bardzo korzystną. Wojska posuwające się na północny zachód od Stalingradu mają lewe skrzydło oparte o Wołgę, zaś prawe skrzydło znajduje mocne oparcie w Serafimowiczach, na zachodnim brzegu Donu wewnątrz pętli rzeki.

SAYGON po francusku 24.XI.godz.14.00.

Wg.doniesień z Berlina na granicy między Tunisem a Algierem niemieckie oddziały pancerne odparły silną kolumnę angielską. W Berlinie zapatrują się dziś z większym spokojem na sytuację w Afryce półn. ponieważ Rommel obecnie otrzymuje posiłki drogą krótszą i bezpieczniejszą przez Tunis, zaś linie komunikacyjne Aliantów są teraz wydłużone. Umocnienia między Bizertą a Tunisem są nader dogodne do obrony. Stockholm Tidningen donosi, że w Londynie panuje niepokoj, gdyż siły Osi w Afryce okazują się większe niż oczekiwano.

ROZGŁOSNIE AMERYKANSKIE - koreppondenci:- 24.XI.godz.13.-13.30.

G.Parr, Kair:- Uruchomiona została droga śródlądowa przez pustynię. Przesyłanie zaopatrzeń dla wojska tą trasą ma wielkie znaczenie. Benghazi wkrótce będzie już czynne jako port. Na południe od Sardynii lotnictwo nasze zatopiło transportowiec nieprzyjacielski.

W.Kerr, Moskwa: -Dokoła Stalingradu Niemcy wznieśli silne umocnienia, jednak fakt ten wzięty był pod uwagę w kalkulacjach sztabu sowieckiego. Fortyfikacje poddane były silnemu bombardowaniu, a zwłaszcza szalonemu ostrzeliwaniu przez artylerię. W szczególności działa dalekosiężne zniszczyły zupełnie radiostację niemiecką i całą kwaterę jednej z dywizyj. Wyposażenie armii we wszelki potrzebny sprzęt przewożony przez Wołgę, która obecnie zamarza było wielkim wyczynem organizacyjnym Rosjan. Ciekawy jest powien szczegół propagandowy: w przeddzień ofensywy sowieckiej Niemcy zrzucili olbrzymie ilości ulotek wzywających wojska rosyjskie do poddania się "niezwyciężonej armii niemieckiej". Nazajutrz ulotki te Rosjanie wręczali uroczyście jeńcom niemieckim i rumuńskim prowadzonym w wielkich liczbach na wschód.

D.Anderson, Motala: - Niemiecki sprawozdawca wojskowy przyznaje, iż ataki rosyjskie na północy i południu od Stalingradu są b.poważne. Legion włoski pod dowództwem gen. Garibaldiego pierwszy odczuł siłę ataku rosyjskiego, to też radio rzymskie uskarża się, iż wojska włoskie nad Donem mają najtrudniejsze zadanie ze wszystkich jednostek Osi na rosyjskim froncie. Zawcześnie jeszcze mówić o jakiejś ogólnej ofensywie rosyjskiej, ale początkowe działania obejmują bardzo szeroki odcinek frontu. Szwedzcy eksperci wojskowi wyrażają opinię, że Rosjanie zamierzają wywrzeć silny nacisk pod Stalingradem, by w ten sposób zmienić całkowicie sytuację na południowym odcinku frontu.